

සංක්ෂිප්තය

කිතුල් ශාකය ආසියානු කලාපයේ වෙනත් රටවල දැකගත හැකි වුවත් ඒ ආශ්‍රිතව බිහි වූ කර්මාන්තයක් දැකගත හැකි වනුයේ ශ්‍රී ලංකාවේ පමණක් වීම විශේෂිත කරුණකි. ඒ අනුව මෙම කර්මාන්තය ග්‍රාමීය සංවර්ධනය උදෙසා යොදාගත හැකි බැවින් රජය විවිධ අවස්ථාවන්හි දී මෙම කර්මාන්තය සංවර්ධනය කිරීම උදෙසා විශාල මුදලක් වැය කරමින් කිතුල් කාර්මිකයින් වෙත පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීම, කිතුල් මල් මැදීම සඳහා වන කැස්පර් නම් නව තාක්ෂණික ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වාදීම, කිතුල් කර්මාන්තයේ නියැලෙන්නන් උදෙසා විවිධාකාර වූ බඩු භාණ්ඩ ලබා දීම යනා දී වශයෙන් රාජ්‍ය අංශය විශාල අනුග්‍රහයක් ලබා දී තිබේ. ඒ අනුව කිතුල් කර්මාන්තය සංවර්ධනය කිරීම සඳහා රාජ්‍ය මැදිහත් වුව ද වර්තමානය වන විටත් එය ග්‍රාමීය කර්මාන්තයක් වශයෙන් හෝ ස්වයං රැකියාවක් වශයෙන් දියුණු නොවීමට හේතු සාධක මොනවාද යන්න හඳුනාගැනීම මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණු විය. අනෙකුත් සුවිශේෂී අරමුණු වූයේ කිතුල් කර්මාන්තයේ නියැලෙන ප්‍රජාවගේ සමාජ ආර්ථික ගැටලු මොනවාද යන්න හඳුනාගැනීමත්, කිතුල් නිෂ්පාදන සඳහා වෙළෙඳපොළ ගැටලු පවතී ද ඒ මොනවාද යන්න හඳුනාගැනීමත් හා කිතුල් කර්මාන්තයේ සංවර්ධනය සඳහා වන බාධාවන්ට විසඳුම් සොයා බලා ඊට අදාළ විසඳුම් ඉදිරිපත් කිරීමත් ය.

මෙම අධ්‍යයනයේ දත්ත රැස් කිරීම සඳහා කිතුල් කර්මාන්තය දක්නට ලැබෙන දිස්ත්‍රික්ක 18ක් අතුරින් කිතුල් කර්මාන්තයක් වශයෙන් බහුලව දැකගත හැකි රත්නපුර, මාතර, මහනුවර හා නුවරඑළිය යන දිස්ත්‍රික්ක හතර තෝරාගන්නා ලදී. එම දිස්ත්‍රික්ක අතුරින් බහුලව කිතුල් කර්මාන්තය පවතින ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසවලින් තෝරාගත් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසවල කිතුල් කර්මාන්තයේ නියැලෙන්නන්ගෙන් 10%ක ප්‍රතිශතයක් අධ්‍යයන නියැදිය සඳහා තෝරාගත් අතර සම්පූර්ණ නියැදිය 840ක් විය.

නියැදියෙන් බහුතරය එනම් 86% වැඩි ප්‍රතිශතයක් කිතුල් මල් මැදීම සඳහා සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමය භාවිතා කරනු ලබන අතර 1%ක් පමණ කිතුල් මල් මැදීම සඳහා හඳුන්වා දී ඇති නව ක්‍රමයක් වන කැස්පර් තාක්ෂණය භාවිතා කරමින් මල් මැදීමේ කාර්යේ නිරත වී සිටිති. නියැදියෙන් 12%ක් පමණ පිරිස මෙම ක්‍රම දෙකම භාවිතා කරමින් මල් මැදීම සිදු කරති.

කිතුල් කර්මාන්තය ආශ්‍රිතව කිතුල් සමිති ගොඩනැගී තිබුණ ද එය මේ වන විට අසාර්ථක තත්ත්වයේ පවතී. සාමාජිකයන් අතර පවතින අසමගිභාවය, ලිපි ලේඛන පවත්වාගෙන යාමේ දුර්වලතා ආදී විවිධ වූ ගැටලු හේතුවෙන් එම සමිති මේ වන විට අකර්මණ්‍ය තත්ත්වයකට පත් ව තිබේ. සමස්ත නියැදියෙන් 61%ක් පමණ මෙවන් සමිතිවල සාමාජිකත්වය ලබාගෙන තිබුණ ද ඔවුන් අතුරින් මෙම සමිතිවලින් යම් සේවාවක් ලබාගත් ප්‍රතිශතය 27%කි. අධ්‍යයන නියැදියට අනුව 53%ක් පමණ සමිති පවතිනුයේ ඉතාමත් දුර්වල මට්ටමක ය.

කිතුල් කර්මාන්තයේ යෙදෙන බහුතරය එනම් 69%ක්ම වයස අවුරුදු 41 හා ඊට වැඩි වයසේ පසුවන්නන් වන අතර අධ්‍යාපන මට්ටම සලකා බැලූ විට බහුතරය (445) 8 සමත් පිරිසකි. ඒ අනුව මෙම කර්මාන්තයේ යෙදෙන්නන්ගෙන් බහුතරය අඩු අධ්‍යාපන මට්ටමක සිටින පිරිසකි. එමෙන්ම මෙම කර්මාන්තයේ යෙදෙන්නන්ගෙන් 85%ට වඩා වැඩි ප්‍රතිශතයක් සිය ප්‍රධාන රැකියාව ලෙස කෘෂිකර්මාන්තයේ යෙදෙන්නන් ය. එමෙන්ම මොවුන් කිතුල් කර්මාන්තයේ යෙදෙනුයේ අමතර රැකියාවක් වශයෙන් වීම විශේෂත්වය කි.